

26.11.2024

VN/3430/2024

Digitalisaation edistämisen työryhmä – 4. kokous

KOKOUSMUISTIO

Ajankohta

Tiistai 26.11.2024, klo 13:00–15.00, Teams-kokous

Osallistujat

- Essi Lojander, TEM, pj.
- Kimmo Kari, TEM, sihteeri
- Jarmo Tiukkanen, TEM
- Anu Polojärvi, SM
- Riina Keskinen, UM
- Mikko Nenonen, UM
- Minna-Kaisa Liukko, UM
- Anu Polojärvi, SM

1. Kokouksen avaaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13:03.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

3. Työryhmän toiminnan tarkastelu, Lojander/TEM

Katsaus toimikauteen ja tuotoksiin

Lojander esitteli. Tarkemmat tiedot muistion liitteenä olevassa esityksessä (LIITE 1). Työryhmän tavoitteet on purettu kahteen työpakettiin ja viiteen tuotokseen, joista kaikki eivät vielä ole valmiita. Ensimmäinen työpaketti on säädösvalmistelun ja tietojärjestelmäkehityksen yhteensovittaminen, ja siihen sisältyy tuotoksina jälkiarviointikooste (1.1), toimenpidesuosituksset (1.2) sekä työsuunnitelma suositusten käyttöönottoa varten (uutena jälkikäteen lisätty tuotos 1.3). Tuotokset 1.1 ja 1.2 ova valmistuneet, mutta tuotos 1.3 on vielä keskeneräinen. Ensimmäinen versio työsuunnitelmasta on käynyt työryhmän kommentailla, ja työtä jatketaan niin, että valmis suunnitelma viedään ohjausryhmän hyväksyttäväksi 17.12.

Toisessa työpaketissa tuotoksina on oleskelulupaprosessien viitearkkitehtuurikuvaus (2.1) sekä esitys arkkitehtuurikuvauksen ylläpidosta (2.2). Arkkitehtuurikuvauksella haetaan kahden tasoista aineistoa: poliittisen keskustelun ja säädösvalmistelun tueksi ylätasoa aineistoa ja toisaalta teknistä kuvausta Migrin käyttöön. Kokonaisarkkitehtuurihankinnan toteutusta ei saada kokonaan valmiiksi vuoden 2024 puolella, joten joulukuun ohjausryhmään viedään tältä osin tilannekatsaus.

Työryhmän työtä on esitelty useissa eri foorumeissa, ja erityisesti suositukset on otettu hyvin vastaan, koska tietojärjestelmäkehityksen säädösvalmistelussa huomioivia pysyviä ja vakioituja rakenteita ei ole olemassa. Jos työryhmän jäsenillä on mielessä muita tahoja, jossa työtä voisi käydä esittelemässä, tästä voi kertoa Lojanderille.

Loppuvuoden aikana on tavoitteena käynnistää jälkikäteinen kustannusanalyysi valikoiduista lakihankkeista, jonka avulla selvitetäisiin millaisia ylimääräisiä kustannuksia on syntynyt esim. keskeytyneistä lakihankkeista sekä hankkeista, joissa tietojärjestelmävaikutusten arviointi ei ole onnistunut optimaalisesti. **Sovittiin**, että Migri selvittää millaisella aikataululla ja kokoonpanolla voitaisiin kustannusarviota tehdä. Tämä olisi jatkokauden yksi tuotos.

Työryhmän laatiman työsuunnitelman toimenpidesuosituksia ovat:

1. **Kokonaiskuvan muodostaminen ja yhteisen tilannekuvan seuranta:**
viitearkkitehtuurikuvaus, UMA-seurantaryhmä ja tiekartta-aineisto Migrin teknisen kehityksen pitkän aikavälin seuranta varten

2. **Säädösvalmistelun projektointi ja prosessin eri vaiheiden vakiointi:** uudet toimintamallit ja projektimenetelmien hyödyntäminen yhteisvalmisteluvaiheen tehostamiseksi ja yhteinen hankesuunnitelmapohja
3. **Osaamisen lisääminen:** perehdytyspaketti säädösvalmisteluun osallistuville
4. **Yhteistyörakenteiden tiivistäminen ja vakiinnuttaminen:** erillistä asiantuntijaverkostoa ei tässä vaiheessa resurssisyistä perusteta, vaan yhteistyötä tiivistetään muilta osin ja käyttöönotto sulautetaan osaksi suosituksia 2 ja 3.

Keskustelussa käytiin läpi loppuvuoden jäljellä olevat tehtävät. **Sovittiin**, että jäljellä oleva aikataulu huomioiden järkevää olisi muodostaa pienempi ydinryhmä jatkamaan työsuunnitelman kirjoittamista suosituksien käyttöönottoa varten. Migristä pohdittavaksi digipuolen ja oikeudellisen puolen osallistaminen ydinryhmän työhön.. **Sovittiin**, että ydinryhmän avaintoimijat ovat Migri ja TEM ja että Migri ilmoittaa ydinryhmän jäsenet **kuluvan viikon aikana**. Lisäksi UM ja SM ilmoittavat halunsa osallistua ydinryhmään sekä jäsenet saman määräajan puitteissa. Ryhmän toiminta käynnistetään niin, että työsuunnitelma (tuotos 1.3) on 17.12 ohjausryhmässä esiteltävissä. Lojander kutsuu ydinryhmän kokoon.

Keskustelussa korostettiin sitä, että työsuunnitelman valmistelu vaatii aktiivista tiedonvaihtoa työryhmän ja pienemmän ydinryhmän välillä. Ydinryhmä tuottaa työsuunnitelmaan ne toimenpiteet ja tehtävät, tarvittavan osaamisen ja resurssit aikatauluineen, joita suosituksien käyttöön saaminen edellyttää.

Työn tiedollisen perustan vahvistamiseksi tuotetaan **jälkikäteinen kustannusanalyysi** valikoiduista lakihankkeista, ja tämän pohjalta tuotetaan arvio säädösvalmistelun uudistuksien potentiaalisista kustannusvaikutuksista. Cheung selvittää Migrissä sisäisesti mihin analyysin omistajuus sijoittuisi ja minkälaisella aikataululla analyysi ja arvio olisi tehtävissä. On sen verran työläs, että menee ensi vuoteen. .

Viitearkkitehtuurikuvauksen osalta loppuvuoden tehtävistä keskustellaan osana asiakohtaa 4.

Työryhmän jäsenten näkemykset toimikaudesta ja jatkosta

Keskustelussa työryhmän toimikausi ja erityisesti työpajat koettiin hyväksi ja tarpeellisiksi. Kokousten ja työpajojen onnistuminen vaatii yleisesti, että jokaisen jäsenen rooli ja tehtävät määritellään selkeästi, ja heidän tekemisensä kytketään kokouksissa isoon kuvaan. Kokousten valmisteluun on panostettava jatkossakin, sillä hyvä valmistautuminen varmistaa tehokkuuden ja tuloksellisuuden. Erityisesti kasvokkain tapahtuva työpajamainen yhteistyö vie asioita eteenpäin, ja työskentely on jo nyt tuottanut paljon oivalluksia. Työpajojen aikana on pystytty keskustelemaan avoimesti, siirtämään tietoa ja lisäämään ymmärrystä eri osapuolten välillä. Tämä on erityisen arvokasta, kun mukana on ihmisiä eri tahoilta ja rooleista.

Haasteena on ollut, että työpajoihin on saattanut jäädä liian pitkät välit, mikä on voinut johtaa päällekkäisyyksiin ja samojen asioiden käsittelyyn uudelleen. Jatkossa on tärkeää varmistaa, että työ pysyy yhtenäisenä ja vältetään pistemäisyyttä työskentelyssä. Lisäksi on pohdittava, onko kokonaisarkkitehtuurin valmistuminen kuluvan vuoden aikana realistista koska työ tehdään muiden töiden ohella. Yhteistyössä on kuitenkin saavutettu paljon, ja selkeä suunnittelu sekä jatkuva vuoropuhelu eri osapuolten välillä ovat avainasemassa.

Sovittiin, että esitetään toimikaudelle jatkoa ensi vuoden loppuun asti. Työryhmän seurannassa tai ohjauksessa olisivat ainakin kokonaisarkkitehtuurikuvaus, suositusten käyttöönotto ja seuranta sekä kustannusanalyysi. Työssä pitää eriyttää tiedonjako ja varsinainen ryhmän työ.

Todettiin, että OKM:n rooli pitää huomioida, koska se vaikuttaa myös Migrin toimintaan. Esitellään ryhmän työtä myös heille. Osana jatkokauden pohdintaa on tarpeen paikallistaa ja tunnistaa tehtäviä, joissa laajemmalle osallistamiselle ja tiiviimmälle työtavalle (esim. työpajatyöskentely) on tarve.

Keskusteltiin työryhmän jäsenten edellytyksistä osallistua työryhmän työskentelyyn tulevaisuudessa. Työssä on tarkoitus välttää pistemäinen työskentely ja rakentaa aiempaa toimivampi valmistelukoneista (vrt. sihteeristö). Tähän tarvitaan resursseja. Migri arvioi oman osallistumisensa uudelleen huomioiden organisaatiomuutokset, mutta ryhmässä jatkaisi ainakin Mäkelä ja lisäksi digitaalisista palveluista tai digitalisaation strategisen tuen toiminnosta johtoa. UM:n tavoitteena saada maahantuloasioiden yksiköstä säädösvalmistelupuolelta joku mukaan. Nenonen ja Liukko jatkaisivat ryhmässä. SM:n kannalta olisi tärkeää, että työhön saadaan

säädösvalmistelupuolta mukaan. Työ on koettu hyödyllisenä ja lainsäädäntöhankkeita on SM:n hallinnon alalla paljon, joten osallistuminen erityisesti lainsäädäntöpuolelta olisi perusteltua. Myös digitalisaation puolta tarkasteltava. Polojärvi selvittää osallistumismahdollisuuksia. TEM:n resurssitilanne on vaikea, mutta säädösvalmistelupuolelta vähintään osallistutaan, työhön osallistumiselle on johdon tuki.

Toimintatavoista sovitaan erikseen uuden työsuunnitelman osana. Lojander lähettää työryhmän tehtävät sähköpostilla työryhmän jäsenten kuitattavaksi ennen ohjausryhmän kokousta.

4. Arkkitehtuurikuvaushankinnan tilanne, Mäkelä/Migri

Mäkelä esitteli. Tarkemmat tiedot muistion liitteenä olevassa esityksessä (LIITE 2). Kokonaisarkkitehtuurin tarkoitus on kuvata visuaalisesti organisaation toimintaa kokonaisuutena: prosessit, järjestelmät ja teknologiat sekä yhdistää organisaation strategia ja IT-ympäristön kehittäminen. Työ tehdään, jotta nähtäisiin millaisia palveluita ja kokonaisuuksia tarvitaan ja mihin kehittäminen kohdistuu – järjestelmiin vai prosesseihin. Tavoitteena on luoda yksi malli, joka on selkeästi luettavissa myös IT-kehittäjien toimesta. Kuvaus sisältäisi kaksi tasoa, mutta koostuisi yhdestä mallista, josta päästäisiin porautumaan tarkemmille tasoille. Prosesseista ja tiedonhallintamalleista on aiemminkin tehty kuvauksia mutta työ on ollut tähän mennessä hajanaista. Kokonaisarkkitehtuurityössä luodaan näkymää lainsäädäntöprosessin tietojärjestelmäpuolen riippuvuuksiin ja tavoite on ylläpidettävä yhteinen käsitys ja kuva kokonaisuudesta. Kokonaisarkkitehtuurin toimittajaksi on valittu QPR Software

Todettiin, että työryhmä ohjaa ja tukee kokonaisarkkitehtuurin valmistelua ylätasolla. Jatkotyössä on oleellista huomioida lainsäädäntövalmistelun, poliittisen puolen ja tulosohjauksen tarpeet. Aineistosta on tärkeää tehdä käytännön tasolla helposti omaksuttavissa ja hyödynnettävissä oleva. Tätä voidaan edistää esimerkiksi työpajatyöskentelyllä, ja tehdä kokeiluja mallin käytöstä säädösvalmistelussa. Lojander toimittaa Mäkelälle työryhmän laatiman koosteen arkkitehtuurikuvauksen taustatarpeista ja käyttötarkoituksesta, jotta nämä näkökulmat varmasti huomioidaan tuotettavassa aineistossa..

5. Muut asiat

Ei muita asioita.

6. Tässä kokouksessa sovitut asiat

Sovittiin, että Migri selvittää millaisella aikataululla ja kokoonpanolla voitaisiin jälkikäteistä lakihankkeiden kustannusarviota tehdä. Tämä olisi jatkokauden yksi tuotos ja esitellään joulukuun ohjausryhmässä osana jatkokautta koskevaa esitystä. Lisäksi ohjausryhmän hyväksyttäväksi viedään tuotos 1.3 ja esitellään arkkitehtuurikuvauksen (2.1) tilanne.

Sovittiin, että työsuunnitelman tuottamista varten kootaan ydinryhmä, jossa vähintään TEM ja Migri. Jokainen organisaatio ilmoittaa tämän viikon aikana halunsa osallistua ydinryhmään ja osallistujien nimet. Tavoitteena työsuunnitelman valmistuminen viimeistään 17.12. Lojander kutsuu ryhmän kokoon.

Sovittiin, että työryhmä esittää toimikaudelle jatkoa ensi vuoden loppuun asti. Työryhmän seurannassa tai ohjauksessa olisivat ainakin kokonaisarkkitehtuurikuvaus, suositusten käyttöönotto ja seuranta sekä kustannusanalyysin tuottaminen.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti jäseniä osallistumisesta ja päätti kokouksen klo 15:00.

LIITTEET

LIITE 1 Digitalisaation edistämisen työryhmä_kokousaineisto 26112024.pptx

LIITE 2 Kokonaisarkkitehtuurin tilannekatsaus 26112024.pptx

JAKELU Työryhmän jäsenet